

vanskeligt at faa Øje paa, hvor stort det egentligt er, eller hvor det egentligt bliver af eller forsvinder hen.

Nu mene Forslagsstillerne til nærværende Lovforslag at naar Almenvellet kræver en Afløsning af Tienden, maa man ogsaa gaa til det Skridt at give en Ret til at kræve Tiendeafløsning, saaledes at det ikke længer blot kommer til at bero paa, om der kan opnaas en frivillig Overenskomst eller ej. Forslagsstillerne mene dernæst, at som Tiendebyrden har udviklet sig, er det et meget rimeligt og moderat Krav fra Tiendeydernes Side, at Statskassen skal give et saadant Bidrag til Afhjælpning af denne gamle Uretfærdighed, at det virkelig betyder noget. I og for sig vil det slet ikke være noget urimeligt Krav fra Tiendeydernes Side, om de fordrede at Tienden helt skulde udslættes, naturligvis mod Erstatning paa en eller anden Maade til de private, der nu nyde godt af Tienden, selvfølgelig ogsaa mod Erstatning gennem Lønningslove til Præsterne. Det vilde i og for sig heller ikke være urimeligt, om Tiendeyderne stillede et saadant Krav her, hvor Tienden er en Byrde, der er paalagt i sin Tid med Vold og Tvang og uden nogen som helst Regel kun efter Magtforhold og er bleven yderligere uretfærdig fordelt end den hidtil har været. Der er i og for sig heller ingen Grund til, at Tiendeyderne skulle være alene om at underholde Kirke og Gejstlighed her i Landet, og naar Forslagsstillerne ikke ere gaaede saa vidt, at forlange, som det er sket i andre Lande, at Tienden uden videre skulde slettes, saa er det alene, fordi vi ikke tro, at noget saadant under de nuværende politiske Forhold her i Landet vilde lade sig gennemføre. Derfor er det, at vi have indskrænket os til det foreliggende Forslag, som i og for sig maa siges i Henseende til de Krav, det retter til Statskassen, at være meget moderat, naar man ser hen til, hvorledes hele denne Sag fra første Færd gennem Tidens Løb har udviklet sig.

I det foreliggende Lovforslag er der altsaa søgt at slaa fast disse to Hovedprincipper, som vi mene mangle i den nuværende Tiendeafløsningslov, dels Princippet om en Ret til at kræve Tienden afløst, og dels Princippet om et virkeligt Bidrag fra Statskassens Side til at fremme Afløsningerne. Hvad det første angaar, Kravet paa at faa Tienden afløst, have vi ment, at naar man i denne Sag skal skifte Sol og Vind lige, vil man ikke med Føje kunne forlange, at kun Tiendeyderen skulde

have Ret til at kræve en Afløsning. Naar man forlanger, at Tiendeyderne skulle kunne kræve en Afløsning, maa man fornuftigvis ogsaa indrømme Tiendeejerne en Ret til at kræve Forholdet afløst. Det er dette, som er søgt udtrykt i § 2 i Lovforslaget. Men der have Forslagsstillerne ment, at man var mest hensynsfuld til begge Sider, naar man gav Retten til at kræve Tienden afløst et noget forskelligt Indhold efter Hensynet til den Side, hvorfra Kravet kommer frem. Forslagsstillerne have ment, at naar en Tiendeejer skal tvinges til at afløse sin Tiende, tvinges til at modtage en Kapital i Stedet for Tienden, saa er det kun ret og billigt, at han faar en rundelig Erstatning, medens paa den anden Side Forslagsstillerne mene, at naar det er Tiendeejeren, der ønsker Tienden afløst, og det altsaa er Tiendeyderne, som skulle tvinges til at afløse, saa tør man ikke sætte Afløsningssummen højere, end at Tiendeyderne i det Tilfælde faa en billig Afløsning. Dette have Forslagsstillerne ment at kunne træffe ved at sætte den Sum, hvormed Tienden skal kapitaliseres, naar det er Yderne, der forlange Afløsning, til 24 Gange et Aars Tiende. Idet vi gaa ud fra, at Tiendeejeren ved Afløsningen slipper fri for at betale den paa Tienden hvilende Skat, mene vi, at Kapitalisationen vil vise sig at udgøre endda lidt over 25 Gange et Aars Tiende. Paa den anden Side har vi ment, at naar det er Tiendeejeren, der kræver Afløsningen, vil det ikke være billigt at give ham Ret til at kræve mere end 22 Gange et Aars Tiende, altsaa i Virkeligheden, naar Skatten tages med i Beregning, ca. 23 Gange et Aars Tiende.

Dernæst have Forslagsstillerne ment, at naar denne Sag skulde føres igennem, vilde det være rigtigt at faa den ført virkeligt og grundigt igennem i hvert enkelt Tilfælde, som kommer under Behandling. I den nugældende Tiendelov er Forholdet dette, at naar et Flertal af Tiendeydere, et Flertal baade i Henseende til Antal og i Henseende til Kvantum, ønske Afløsning, kunne de slutte en Overenskomst med Tiendeejeren, hvis han vil, men de forbinde ikke Mindretallet. Mindretallet bliver saa efter ret udviklede Regler ved at svare sin Tiende. Vi have ment, at naar et saa stort Flertal af Tiendeyderne kræve en Tiende afløst og mene, de kunne være tjent med, at der betales disse 24 Gange Tienden, saa vil det være en saa fornuftig, praktisk og virkelig god Foranstaltning, at man meget vel uden Frygt for at gaa nogen for